

Jongeren met studieschuld als gevolg van het toeslagenschandaal nog steeds in de knel

Veel kinderen van gedupeerde ouders van het toeslagenschandaal zagen zich genoodzaakt een studielening af te sluiten om hun ouders financieel te ondersteunen. Dit omdat hun gezin nauwelijks meer kon rondkomen en er middelen nodig waren om bijvoorbeeld schulden af te betalen. En hoewel studieschulden van de ouders (en erkend ex-partners) zijn kwijtgescholden, blijven de jongeren om wie het gaat, met enorme lasten zitten. Dat is opmerkelijk want ook zij zijn slachtoffer van het toeslagenschandaal dat door falend overheidshandelen is ontstaan. Hun toekomstperspectief staat onder druk en daar maken wij ons ernstige zorgen om.

De studielening is lang niet altijd (volledig) gebruikt voor de opleiding. Bij het meldpunt van de kinderombudsmannen hebben zich meer dan 1800 gedupeerde jongeren gemeld. Meer dan de helft heeft de studielening gebruikt om het gezin te helpen overleven; 78% om zelf te overleven. Van deze jongeren heeft 75% een lening hoger dan 10.000 euro; 39% zelfs hoger dan 30.000 euro. Gedupeerde jongeren hebben twee keer zo vaak hoge studieschulden dan een gemiddelde student.¹

Onder meer de lokale kinderombudsmannen, het Onafhankelijk Jongerenpanel Toeslagen (OJPT) en de VNG hebben hier meermaals aandacht voor gevraagd. Een oplossing blijft echter uit. Wij doen een klemmend beroep op de staatssecretaris Herstel en Toeslagen en de Tweede Kamer om de (studie)schuldenproblematiek voor jongeren die aannemelijk verband houdt met het toeslagenschandaal op te lossen.

Thuis en op school was er enorme stress. In plaats van kind te kunnen zijn leefde ik al vanaf jonge leeftijd als een ouder. (...) Om mijn moeder te helpen het hoofd boven water te houden, heb ik zelfs geld moeten lenen bij DUO en dit aan haar gegeven. Hierdoor heb ik zelf ook financiële achterstanden en beperkingen ervaren. De impact hiervan draag ik nog steeds met mij mee. Ik heb blijvende mentale klachten ontwikkeld (...). Ik ben inmiddels 32 jaar oud; woon nog thuis en heb, mede door deze omstandigheden, nooit mijn bachelor kunnen afronden.

Ingezet beleid biedt geen oplossing

De staatssecretaris erkent dat deze groep jongeren ondersteuning nodig heeft. De ondersteuning bestaat uit een breed aanbod. Zo is er voor alle getroffen jongeren (dus breder dan jongeren met studieschulden) de zogenoemde Kindregeling. Deze regeling bestaat uit een geldbedrag, brede ondersteuning door gemeenten en het aanvullend schuldhulpverleningsaanbod bij problematische, saneerbare schulden.

De staatssecretaris stelt voorts dat de keuze is gemaakt om aansprakelijkheid te erkennen jegens de gedupeerde ouder, wat inhoudt dat de jongeren zich voor hun schade tot hun ouder moeten wenden. Sinds november 2025 is er een uniform forfaitair schadekader voor de compensatie van aanvullende schade van ouders. De studieschulden kunnen hierin onder voorwaarden meelopen. De staatssecretaris is van oordeel dat deze regelingen afdoende zijn, maar wellicht nog niet voor iedereen vindbaar. Zij zet daarom in op betere informatieverstrekking.

¹ Het is niet jouw (studie)schuld! Lokale kinderombudsmannen, februari 2026

We zien dat deze aanpak om meerdere redenen niet werkt. Om een aantal voorbeelden te geven:

- Niet alle ouders volgen de route van het aanvullende schadetraject. Dan lopen de studieschulden ook niet mee. Ook zien we in de praktijk dat ouders al een vaststellingsovereenkomst hebben zonder dat de studieschulden daarin zijn meegenomen. Daarnaast zijn er soms praktische onmogelijkheden om van het aanvullende schadetraject gebruik te maken, denk bijvoorbeeld aan ouders die inmiddels zijn overleden.
- Als de ouders wél de route van het aanvullende uniforme forfaitaire schadekader volgen, zijn er twee manieren waarop leningen van kinderen indirect kunnen worden meegenomen. Maar deze routes sluiten niet aan op de situatie van veel jongeren:
 - De route van 'verlies van gelijke kansen in het gezin'. De ouder kan een eenmalige vergoeding ontvangen van 5.000 euro, voor een samengestelde post waarin onder meer de studielening mee kan lopen. Dit bedrag van 5.000 euro is vaak bij lange na niet toereikend om de studieschuld af te betalen. Bovendien geven de ouders dit bedrag niet altijd door aan het kind. Jongeren zijn er dus niet mee geholpen.
 - De route van compensatie van gemist inkomen van de ouder. Deze redeneerlijn is dun, omdat de hoogte van het inkomensverlies niks zegt over de studieschulden die jongeren zijn aangegaan om het gezin financieel te onderhouden. Bovendien kunnen jongeren ook een studieschuld zijn aangegaan om het gezin te ondersteunen, zonder dat sprake was van inkomensverlies van de ouder. Dan gaat deze route sowieso niet op.
- De ouder kan ook tot de conclusie komen dat de omvang of complexiteit van de gebeurtenissen maken dat het forfaitaire kader niet voldoende past. Dan is er de mogelijkheid van een individuele berekening die leidt tot een vaststellingsovereenkomst. Ook deze route werkt niet voor een deel van de jongeren. Zo ligt bijvoorbeeld het initiatief bij de ouder en veel ouder-kind relaties zijn ernstig verstoord door het toeslagenschandaal.
- De Kindregeling biedt geen oplossing. De eenmalige tegemoetkoming is bedoeld als steun in de rug en niet om schulden af te lossen. Ook de brede ondersteuning heeft geen betrekking op het kwijtschelden van studieleningen. Studieschulden zijn bovendien uitgezonderd van de saneerbare schulden waar het aanvullend schuldhelpverleningsaanbod via gemeenten zich op richt. Deze (problematische) schuld blijft dus bestaan.
- Onlangs suggereerde de staatssecretaris dat de recent (op advies van de commissie Van Dam) opgezette Aanpak Intensieve Ondersteuning, jongeren met studieschulden wellicht kan helpen. Deze aanpak kan jongeren echter alleen helpen om alle bestaande – en voor veel van hen dus ontoereikende – mogelijkheden uit te lopen, maar heeft geen aanvullend aanbod of budget. Bovendien is de aanpak bedoeld voor gedupeerden die vastlopen op meerdere leefgebieden, waarvan bij jongeren met studieschulden niet altijd sprake is. Voor de gedupeerde jongeren waar deze brief betrekking op heeft, biedt de Aanpak Intensieve Ondersteuning dus geen oplossing.
- De staatssecretaris verwijst naar de bestaande mogelijkheden van DUO die voor alle jongeren met studieschulden gelden. Deze voorzieningen hebben geen betrekking op het kwijtschelden van de lening, hooguit op het temperen van het maandelijks af te lossen bedrag.
- Specifiek voor het terugbetalen van de prestatiebeurs kunnen jongeren een beroep doen op de bestaande «voorziening prestatiebeurs» via de decanen. Deze route heeft betrekking op de prestatiebeurs en niet op studieleningen, die dus blijven bestaan. Overigens kent ook de voorziening prestatiebeurs problemen. De aangenomen motie Ergin/Dijk roept daarom op te onderzoeken of een betere werkwijze mogelijk is voor de omzetting van de prestatiebeurs naar een gift.²

De bestaande voorzieningen binnen DUO voor kinderen van gedupeerde ouders, zoals de verlenging van de diplomatermijn en een extra jaar studiefinanciering (inclusief reisproduct), zijn bedoeld om studenten meer tijd te geven hun opleiding af te ronden. Deze maatregelen kunnen

² Tweede Kamer 2025-2026, 36 708, nr. 86

helpen om een diploma alsnog te behalen, maar bieden geen oplossing voor de bestaande studieschulden van deze groep.

De kern van het probleem is namelijk dat de opgebouwde rentedragende lening niet vervalt. Wanneer een student zijn of haar opleiding binnen de (verlengde) termijn afrondt, wordt de prestatiebeurs omgezet in een gift. Voor veel kinderen van gedupeerde ouders, die juist door de gevolgen van het toeslagenschandaal studievertraging hebben opgelopen, is het behalen van een diploma geen garantie. Als het behalen van het diploma alsnog niet lukt, wordt de prestatiebeurs niet omgezet en kan de totale studieschuld zelfs verder oplopen. Deze voorzieningen richten zich dus op het afronden van een studie, maar lossen de daadwerkelijke schuldenproblematiek niet op. Daardoor ontbreekt voor veel getroffen jongeren nog altijd een structurele en duurzame oplossing.

Kortom, de huidige regelingen voor jongeren zijn niet afdoende, ook niet na betere informatieverstrekking. Ondanks het ingezette beleid blijven jongeren met fikse studieschulden achter. Dit belemmert hen in het maken van een nieuwe start.

Door het toeslagenschandaal heb ik zoveel geld moeten lenen om mijn moeder te helpen. Uiteindelijk was het niet voldoende en zijn wij op straat terechtgekomen. (...) Mijn moeder is inmiddels overleden en betaal ik tot de dag van vandaag nog steeds mijn schuld terug.

Perspectief bieden

Een oplossing kan zijn om de studieschulden generiek kwijt te schelden, dus voor alle jongeren met gedupeerde ouders. Dit lijkt echter niet passend: Het kan leiden tot overcompensatie omdat er niet in alle gevallen een verband is tussen het aangaan van een studieschuld en het toeslagenschandaal. Jongeren van gedupeerde ouders kunnen bijvoorbeeld, net als andere jongeren, de lening zijn aangegaan om hun studie te bekostigen.

Omdat overcompensatie niet wenselijk is, bepleiten wij in lijn met de eerdere adviezen van de Commissie Hamer en de VNG om jongeren te compenseren van wie aannemelijk is dat zij studieschulden zijn aangegaan als gevolg van het toeslagenschandaal. Wij roepen op om op korte termijn samen met gemeenten/VNG en DUO een werkwijze te ontwikkelen voor de uitvoering en daarbij het jongerenpanel, de kinderombudsmannen en de Inspectie belastingen, toeslagen en douane te betrekken. Voor die werkwijze moeten randvoorwaarden worden gecreëerd zoals een grondslag voor gegevensdeling en financiële dekking voor de uitvoering.

Dringende oproep

Niets aanvullends doen betekent dat we accepteren dat deze jongeren maatschappelijk nooit helemaal mee kunnen doen vanuit de schuldenlast die door toedoen van de overheid op hen rust. Zij kampen met chronische stress en gebrek aan toekomstperspectief. Deze jongeren betalen nog steeds de prijs voor een crisis die zij niet zelf hebben veroorzaakt.

We moeten stoppen met het verwijzen naar regelingen die niet passend zijn en starten met het bieden van perspectief. De overheid heeft de tijd maar deze jongeren, die willen bouwen aan hun toekomst, niet. Laten we gezamenlijk de stap zetten van erkenning naar een oplossing en constructief in gesprek gaan. Deze jongeren wachten al te lang op perspectief. Door samen verantwoordelijkheid te nemen, kunnen we ervoor zorgen dat zij hun toekomst niet langer hoeven te dragen onder de last van schulden die voortkomen uit een crisis die zij niet hebben veroorzaakt.

Onafhankelijk Jongerenpanel Toeslagen (OJPT)

Lokale kinderombudsmannen (metropool Amsterdam, Rotterdam Rijnmond, Kinderombudsman loket Utrecht, Den Haag, Nijmegen)

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Inspectie belastingen, toeslagen en douane (IBTD)